

Вляхасты

Міфічні дракони

„Величезний червоно-золотий дракон міцно спав. З його пащі чулось гарчання, з ніздрів струменів дим. Крила його були складені, і це надавало йому схожості з катаном. Він височів на горі скардів, яку огорнув своїми лапами та придавив довжелезним скрученим хвостом...” – так описав дракона на ім'я Смог видатний британський письменник Джон Р. Р. Толкін у романі-казці „Гобіт, або Туди і Звідти” („The Hobbit or There and back again”).

Сьогодні ми знаємо, що ці містичні істоти живуть лише в людській уяві завдяки роботі письменників, художників, програмістів та кінематографістів. Тисячі років з уст в уста люди різних народів передавали історії про драконів – величезних істот, схожих на рептилій та наділених розумом.

У християнській культурі найбільш відомий диво-змій, якого вбиває списом Святий Георгій. У біблійних текстах знаходимо згадки про драконоподібних монстрів. Драконом можна вва-

Дракокви

жати змія Апопа, з яким щоночі бився єгипетський бог сонця Ра. У Стародавній Месопотамії був міф про дракониху Тіамат, яка змішала свої води з Абзу і дала початок світу. Уособленням вогненних сил Землі та їхньої руйнівної дії було давньогрецьке чудище-велетень Тифон зі ста драконовими головами.

У східній міфології відомими драконами є японський восьмиголовий та восьмихвостий Ямата-но ороті (山多の大蛇), довготілі безкрилі китайські дракони лун (龍) та в'єтнамський лонг (龍). В українській культурі всім відомий змій, якого здолав Котигорошко, та багатоголовий Змій Горинич.

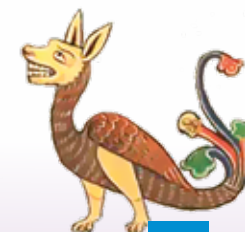
Тисячі років живуть та розвиваються легенди про драконів. Сьогодні на географічній карті, в живій природі та навіть у космосі можна знайти об'єкти, пов'язані з цими містичними істотами. Помандруємо шляхами драконів?

Тіамат

Тифон

Живі дракони

У 2004 році Дитячому музею в Індіанapolisі, найбільшому дитячому музею у світі, передали череп динозавра, який знайшли троє палеонтологів-любителів (Стів та Патрік Солсбері, Брайан Бакмейєр) на плоскогір'ї Хелл-Крік в штаті Південна Дакота, США. Два роки палеонтологи працювали над обробкою та склейкою розрізаних фрагментів та часток. У 2006 році череп продемонстрували публічно. Новий вид динозавра отримав назву *Dracorex hogwartsia* („дракон-король Гогвортсу“). Джоан Роулінг, авторка романів про Гаррі Поттера та школу чарів і чаклунства Гогвортс, дала згоду на таку назву, вважаючи її пошаною.

Цей вид динозаврів – єдиний нині відомий представник роду *Dracorex* родини *Pachycephalosauridae*. Будова його голови і справді нагадує казкових драконів: товстий плоский череп, вкритий багатьма кістяними наростами, що утворюють шипи на носі та різьки на потилиці. *Dracorex hogwartsia* жив на нашій планеті 66 мільйонів років тому.

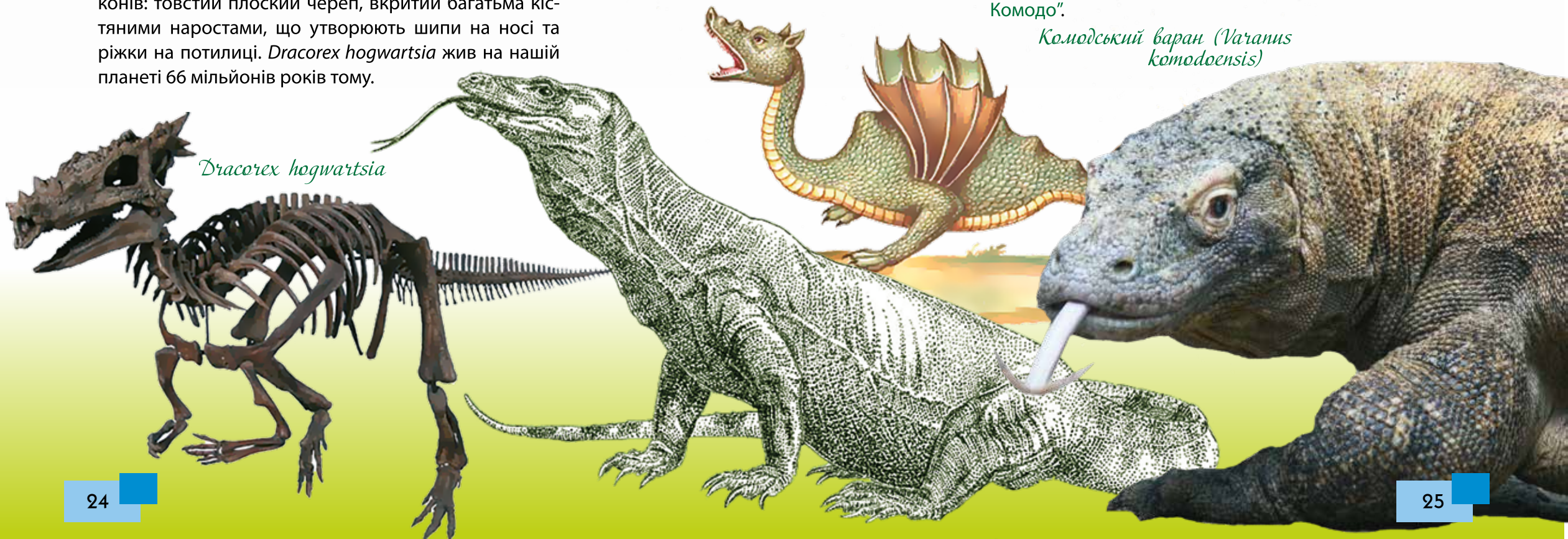
Dracorex hogwartsia

Досить часто сучасним драконом називають комодського варана (*Varanus komodoensis*), який є найбільшим вараном у світі. Мешкає комодський дракон на індонезійських островах Комодо, Рінча, Падар, Гілі-Мотанг і Флорес, хоча раніше траплявся навіть в Австралії. Комодські варани перебувають під охороною. Середня довжина цих тварин становить 2,25–2,6 м, середня маса – 35–59 кг. У *Loh Liang National Park* на острові Комодо знайшли варана завдовжки 3,04 м та масою 81,5 кг. А в зоопарку Сент-Луїса (штат Міссурі, США) жив варан масою 166 кг та завдовжки 3,13 м. Довжина тіла приблизно дорівнює довжині хвоста. Якщо додати до цього опису плоский череп, шістдесят сплюснутих та загнутих назад зубів завдовжки до 2,5 см, раціон харчування, який складається з диких свиней, кіз, оленів, мавп і собак, то стає зрозумілим, чому цю тварину часто називають „драконом острова Комодо“.

Комодський варан (Varanus komodoensis)

Dracorex hogwartsia

Аксолотлі

Неймовірну схожість із китайськими міфічними драконами мають аксолотлі та протейі. Аксолотлі є неотенічними личинками (тобто здатними до статевого розмноження) амбістом. Амбістоми – це представники хвостатих земноводних, які зовнішньою будовою і поведінкою нагадують саламандр. Аксолотлі, окрім свого фантастичного вигляду, мають високу здатність до регенерації та можуть відновлювати втрачені кінцівки, хвіст, внутрішні органи та навіть частини головного мозку. Схожості з драконами їм надають видовжена форма тіла, хвіст зі шкіряною складкою-плавцем, пара зовнішніх зябер, які складаються з трьох гілок із безліччю маленьких шкіряних відростків. Довгий час аксолотлів вважали родичами європейських протейів, які також належать до хвостатих земноводних та зовні дуже схожі на личинок амбістом.

У Північній Атлантиці, Середземному та Чорному морях можна побачити великого морського дракона (*Trachinus draco*). Це риба завдовжки до 40 см і вагою до 300 г. Шипи морського дракона, які містяться на плавцях та зябрових кришках, мають отруйні залози. Укол такого шипа для людини досить болючий та може бути смертельним. Великий морський

Морський пегас (Phycodurus equus)

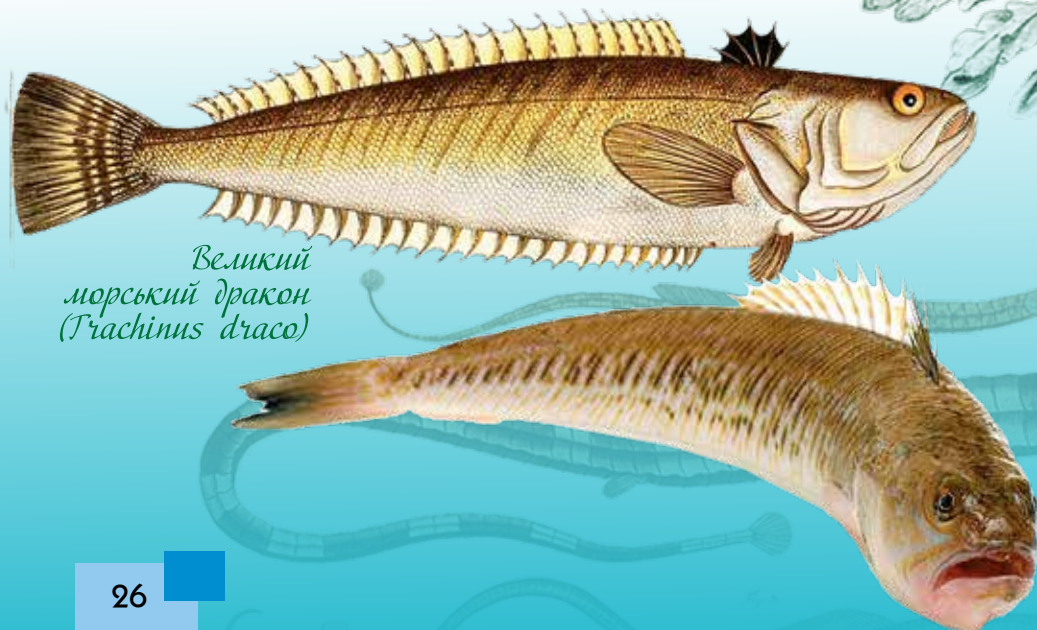
Аксолотлі

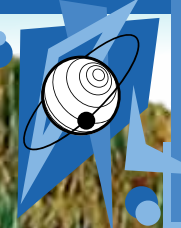
дракон є найнебезпечнішою рибою Європи. Сьогодні родина Морські дракончики (*Trachinidae*) налічує 9 видів риб, серед них є також середземноморський, смугастий та малий морські дракони.

Листяним морським драконом називають нанчірника, або морського пегаса (*Phycodurus equus*) – рибу родини Голкові (*Syngnathidae*). Усе тіло цієї тварини вкрито відростками, схожими на водорості. Хоча розміри цієї тварини (приблизно 35 см) не відповідають розмірам міфічних істот, незвичний зовнішній вигляд надихнув учених назвати їх морськими драконами. Побачити листяних морських драконів можна у водах Індійського океану поблизу південних берегів Австралії.

Морський пегас (Phycodurus equus)

Великий морський дракон (Trachinus draco)

*Драцена драконова
(Dracaena draco)*

У Південно-Східній Азії та на Малайському архіпелазі водяться ящірки роду *Draco* – Летючі дракони. У представників цього роду по боках тіла є широкі шкірні складки (мембрани), що підтримуються несправжніми ребрами. Вони здатні розправлятися як крила, завдяки чому дракони пролітають на відстань понад 20 м. Усе своє життя ці ящірки проводять на деревах тропічних лісів. Рід Летючі дракони налічує 42 види, серед яких летючий дракон Бленфорда є найбільшим представником (завдовжки 40 см).

На Канарських островах, островах Мадейра, в Кабо-Верде та Марокко можна побачити досить незвичне дерево, що виділяє смолистий яскраво-червоний сік. Це драконове дерево, або драцена драконова (*Dracaena draco*). Найбільш знане драконове дерево на острові Тенерифе архіпелагу Канарських островів. Ця рослина була відома ще з 1402 року і на момент загибелі в 1868-му мала вік приблизно 600 років. З 1991 року драконове дерево є офіційним символом острова Тенерифе.

У Мексиці та в усіх районах Центральної і Південної Америки розповсюджені кактуси хілоцереуси (*Hyllocereus*), на яких досягають досить великі, яскраво-малинові плоди – пітайя, або пітахайя, відомі також під назвою „драконів фрукт”.

Летючий дракон

*Драцена драконова
(Dracaena draco)*

Кактус хілоцереус (Hyllocereus)

Гайдай Євген Олегович,
учитель географії
Приазовської філії І–ІІ ст. ОНЗ Приазовська СШ І–ІІІ ст. „Азимут”
Приазовської селищної ради Запорізької області,
переможець ІV Всеукраїнського
Інтернет-конкурсу „УЧИТЕЛЬ РОКУ–2019”
за версією науково-популярного природничого
журналу „КОЛОСОК” у номінації „ГЕОГРАФІЯ”

